

Social utblick

Willy Karlsson

Besparingarna och administrationen

Av den offentliga debatten att döma är administration något onödigt eller rentav skadligt. Detta tycks gälla all administration men det gäller i synnerhet administration av samhälleliga verksamheter. Det är administrationen som hindrar progressiva krafter från att fullfölja sina intentioner. Det är administrationen som lägger beslag på pengarna. Det är administrationen som tvingar vårdarbetarna att ägna oproportionerligt mycket tid åt blanketter och andra oväsentliga ting. Administrationen är dessutom självgenererande. En hydra som ersätter varje avhugget huvud med två nya.

Men administrationen är bra att ha när man skall spara. Att spara på exempelvis social verksamhet är politiskt kontroversiellt. Att spara på administration är berömvärt. Inte ens de personalpolitiska konsekvenserna behöver man ägna särskilt mycket uppmärksamhet. Ibland får man en känsla av att administrationen inte består av människor av kött och blod. Vem skulle komma på idén att skriva en klagovisa över en indragen administrativ tjänst? Eller en friställd administratör?

En komplicerande faktor för socialvården är att de administrativa resurserna alltid varit små. Den tid är inte så avlägsen då fattigvårdsstyrelsens ordförande skötte såväl vården som administrationen från sin bostad. När kommunerna så småningom började anställa personal var det naturligtvis vården som prioriterades. Och så har det fortsatt. Behoven har ständigt varit större än resurserna och det har följaktligen aldrig blivit pengar över för någon administration utöver det allra nödvändigaste.

Vissa administrativa uppgifter måste naturligtvis alltid skötas. Personal måste anställas. Löner beräknas och betalas ut. Fakturor granskas. Köer administreras. Platser anvisas. Osv! Utan dessa insat-

ser skulle ingen socialvård fungera. Men resurserna för planering, organisationsutveckling, personalutveckling, uppföljning etc är oftast mycket knappa eller saknas helt. Det är kanske ett tiotal socialförvaltningar i landet som har personal avdelad för dessa uppgifter.

Ingen verksamhet är så bra att den inte kan bli bättre. Socialvårdens administration är naturligtvis inget undantag. Men vid det här laget har så många rationaliseringsvågor sköljt över socialvården att de flesta ojämnheter slipats bort. Det blir allt svårare att hitta besparingsmöjligheter inom administrationen. Många förvaltningar har pressat sig till en gräns där ytterligare nedskärningar skulle kunna få allvarliga konsekvenser. Rättssäkerheten kan exempelvis äventyras om inte socialförvaltningarnas personal får möjlighet att hålla sig à jour med utvecklingen inom olika rättsområden. Inom många områden har lagstiftningen blivit allt mer komplicerad. Arbetsrätten är ett exempel.

Man skulle kanske göra tvärtom. Utveckla administrationen i stället för att avveckla den. En förbättrad planering, en medveten satsning på organisations- och personalutveckling och en bättre uppföljning av olika verksamheter skulle kanske kunna ge effektivitetsvinster. För egen del är jag övertygad om den saken. En sådan satsning behöver inte och bör inte innebära inrättande av nya kanslier eller avdelningar för planering och utveckling. Det gäller snarare att tillåta administration – att inte ständigt beskriva administration som något ineffektivt och olämpligt. Resurser för planering, utveckling och uppföljning borde finnas inbyggda i varje verksamhet och styras utifrån verksamhetens behov. Men utifrån kommande impulser behövs säkerligen också. Om bristerna i det egna arbetet är man oftast medveten men kan behöva hjälp för att förbättra sina metoder.

Ett nytt besparingsrecept alltså: Förbättra verksamheten genom en förbättrad administration. Tillåt att personalen använder tid för planering, utveckling och uppföljning. Tillför organisationen det som bäst behövs, dvs i de flesta fall idéer och inspiration.